

Risicomatrix zoönosen bij dierziektenverdenking en -bestrijding

RI&E methodiek om ernst van de risico's vast te stellen en risico's te prioriteren

Wendel Post¹, arbeidshygiënist

¹ Arbo Unie, Postbus 206, 2800 AE Gouda, 06-52501291, wendel.post@arbounie.nl;

Inleiding

Bij de verdenking en de bestrijding van de dierziekten lopen medewerkers van de nieuwe Voedsel en Warenautoriteit (nVWA) risico's zelf besmet te worden met dierziekten die overgedragen kunnen worden naar de mens (de zogeheten zoönosen). Voorbeelden zijn de dodelijke besmetting van een dierenarts tijdens een uitbraak bij vogelgriep en de besmetting van nVWA medewerkers en medewerkers van agrarisch loonbedrijf met de *Coxiella burnetii* bacterie tijdens de Q-koorts uitbraak in 2010. In de nasleep van de Q-koorts uitbraak is de RI&E zoönosen in het veld uitgevoerd, mede op aandringen van de OR vanwege onrust onder de medewerkers.

Methoden en technieken

Er is een literatuuronderzoek uitgevoerd naar de risico's van zoönosen. Daarnaast zijn interviews gehouden met medewerkers betrokken bij dierziektenverdenking en –bestrijding en zijn er observaties gedaan in het veld. De uitvoering werd gedaan door een team van vier arbeidshygiënist en de bedrijfsarts. Hieruit werd informatie verzameld over:

- Het voorkomen van zoönosen (hoe vaak komt een melding van een (vermoedelijke) dierziekte per jaar voor);
- De belangrijkste blootstellingroutes en kritische blootstellingmomenten in het werk;
- De getroffen beheersmaatregelen en de naleving van de beheersmaatregelen.

Als uitgangspunt voor de weging van de risico's is uitgegaan van de besmettingskans en de ernst van de aandoening. Dit leverde een risicomatrix op die gebruikt kon worden voor het prioriteren van de risico's en een kwalitatieve beoordeling van het huidige risico op een specifieke zoönose. Doel van de risico-inschatting is enerzijds te kunnen beoordelen welke mate van risico op gezondheidsschade men loopt en anderzijds welke preventieve maatregelen genomen moeten worden om de kans op gezondheidsschade binnen aanvaardbare normen te beperken.

Resultaten

Er is gekeken naar een uitgebreide lijst van mogelijke zoönosen die in Nederland kunnen voorkomen. Deze lijst is ingedeeld in vier risicoklassen, waarbij Aviaire influenza, Q-koorts, Psittacose, Ecthyma (Orf), Runder-tbc, Rabiës en Campylobacter in een verhoogde risicoklasse werden ingedeeld. Voor de overige zoönosen geldt dat de normale hygiënische maatregelen nodig zijn voor een acceptabele beheersing van het risico.

Conclusie

De methodiek bleek goed werkbaar om de zoönosen in te delen en een gewogen en onderbouwde prioritering te maken. Echter, in de bespreking met de werknemersvertegenwoordiging bleken er de nodige haken en ogen aan te kleven. Dit hing samen met gebruikte termen, zoals 'gezondheidsschade binnen aanvaardbare normen te beperken' en 'acceptabele beheersing van het risico'. De weging van de risico's sluit niet aan op de beleving van de risico's in de praktijk. Gezien de gevoeligheid van het onderwerp zal het standpunt van de OR geen verbazing wekken; de beleving van het risico is anders: risico is meer dan een getal, het is ook een beleefd 'gevoel'.